

Grenswandeling in de Dommelvallei

Praktische gegevens

- ▶ LENGTE: 20 km
- ▶ TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 17 (1:50.000)
- ▶ VERTREKPUNT: Aan het bezoekerscentrum De Wulp in Neerpelt enkele kilometers ten noorden van het centrum van Neerpelt. Als je de N74 verlaat en de N71 oostwaarts oprijdt, is het centrum reeds na enkele honderden meters aangeduid. Er is een parking en de ontvangstruimte is tijdens het weekend en op woensdag in de namiddag open.

De Dommel ontspringt op het Kempens Plateau in Limburg. Na 20 kilometer stroomt de rivier Nederland binnen en heeft daar nog 120 kilometer te gaan. Zowel Belgische als Nederlandse natuur- en milieuverenigingen streven naar het behoud en de terugkeer van de natuur in de Dommelvallei. Ondanks grote inspanningen rond waterzuivering de laatste tientallen jaren is er nog altijd sprake van spanningen met de industrie. Zo werd nog in 2008 bij de Raad van State klacht neergelegd tegen een zinkfabriek in Overpelt die nog steeds zware metalen mag lozen in de prille Dommel. Soms zijn de verhoudingen beter: langs de Dommel kom je op deze wandeling langs een uitkijktoren die door de privé-sector gesponsord wordt.

De Dommel was ooit een belangrijke rivier. In de Romeinse tijd werd er waarschijnlijk op gevaren. In de 21ste eeuw wordt er nog steeds op gevaren: je kan kanovaren op de Dommel. De laatste jaren legt dit kanovaren zelfs zo een druk op de rivier dat de natuur op de oevers in het gedrang komt en natuurverenigingen alarm slaan.

In België lopen we langs de rivier over een mooi oeverpad en in Nederland volgen we de oever door weiden met verschillende overstapjes over de prikkeldraden van de weiden.

Deze wandeling loopt door drie typische natuurgebieden: het Hageven met zijn heide, vennen, bossen en graslanden, het Plateaux met zijn vloeuweiden en het Turfven, een restant van een ringven, een uiterst zeldzaam type ven, waar hoogveenontwikkeling als een dik tapijt op het wateroppervlak ligt.

In Nederland komen we langs het mooie gehucht Achterste Brug waar de tijd lijkt te hebben stilgestaan. Achterste Brug is een gehucht van de gemeente Borkel & Schaft. Een uitbreiding van de wandeling naar Borkel is mogelijk en een sterke aanrader. De toerist wordt in Borkel hartelijk ontvangen en er zijn in het dorp verschillende monumenten, waaronder de 19de eeuwse windmolen Sint-Antonius Abt. Een uitstapje naar Borkel maakt de wandeling twee kilometer langer: je volgt de noordelijke wandeling in rood aangegeven op de wandelkaart met de Smokkelaarsroute.

De arme Noord-Limburgse smokkelaars moesten in dit grensgebied met hun zout, boter en tabak ongezien de grens zien over te steken. In 1843 werden grenspalen geplaatst op de exacte grens tussen België en Nederland. Grenspaal nummer 184, in de buurt van onze wandeling bij de Stenen Brug over de Dommel, heeft ook nog een recente geschiedenis: de 372 kilogram zware paal werd in 2005 gestolen, teruggevonden in Nederland en met veel lawaai teruggeplaatst. In 2006 werd hij echter opnieuw gestolen en nummer 184 is nog steeds spoorloos.

Dit is een zeer afwisselende wandeling met bos, veen, heide, velden en akkers, weiden en de rivier de Dommel. We vertrekken aan De Wulp, het bezoekerscentrum van de verschillende plaatselijke natuurreservaten.

Hou er rekening mee dat op mooie zondagen grote hordes familiewandelaars door het Hageven trekken. Er in dit gebied op eigen houtje op uit trekken met stafkaart is geen optie: de Belgische en Nederlandse natuurverenigingen die het gebied beheren wijzigen het bestaande wegennet en beperken de toegang tot de door hen uitgezette wegen. De op het terrein bewegwijzerde wandelwegen in dit gebied zijn dikwijls op topografische kaarten niet terug te vinden en de wegen die wel op de kaarten staan zijn verboden of verdwenen. Bestaande kaarten en gidsen met wandelingen door dit gebied bleken eind 2008 niet meer bruikbaar.

Beschrijving

Volg aan De Wulp het asfaltwegje richting het Hageven. Op het einde rechtsaf. Laat de brug over de Dommel rechts liggen en stap links tot aan het riviertje. Verder verlaat het pad de oever en loopt naar links tussen amfibiepoelen. Volg het pad tot op een splitsing bij een vogelkijkhut. Hier ga je rechtsaf en je steelt de Dommel over. Aan de overkant volg je nu een hele tijd het mooie oeverpad. Na een kilometerlang langs de Dommel verlaat je de rivier voorlopig.

Steek de Dommel over en volg de brede zandweg. Je loopt hier het natuurreservaat Plateaux-Hageven in. Na een bocht naar rechts tot bij grenspaal 185 loopt brede de weg weer in noordwestelijke richting verder. Ongeveer 800 meter voorbij de grenspaal kom je op een splitsing met een rustbank. Rechtsaf hier. De brede weg loopt door het bos, soms langs de rand van het uitgestrekte ven aan de rechterkant.

Na meer dan een kilometer zou deze weg je op een kruispunt van brede wegen brengen maar even voor dit kruispunt sla je rechtsaf in een bospad bewegwijzerd met rode en gele pijlen. De volgende brede bosweg steek je gewoon over en je volgt de bewegwijzering verder. (Was je op de brede weg toch gevolgd tot op het kruispunt, sla dan op dit kruispunt rechtsaf in de brede weg en kijk goed uit naar de rode en gele pijlen die je snel naar links volgt.) De bewegwijzering brengt je bij een volgende brede zandweg. Ook deze weg steek je over en je volgt de bewegwijzering verder door het bos. Een paar honderd meter verder kies je op een T-splitsing linksaf (rode en gele pijlen). Bij een volgende T-splitsing, een vijftigtal meter verder, rechtsaf. Je zal nu de gele en de blauwe bewegwijzering een lange tijd volgen, slingerend door het bos en soms door lagere begroeiing. Na meer dan anderhalve kilometer kom je langs de rand van een zeer groot open gebied rechts te lopen. Op een kruispunt bij het einde van het open gebied sla je, nog steeds met geel en blauw, rechtsaf. Je loopt nu op een rechte weg langs de bosrand en langs het grote open gebied rechts. Ongeveer 300 meter verder, bij het einde van het bos links, zie je rechts een poortje: vroeger ging hier een wandelpad door het open gebied maar nu is het poortje dichtgemaakt. Rechts zie je een kunstmatig aangelegd duin liggen. Op deze plaats sla je, nog steeds met geel en blauw, haaks linksaf, weg van de grote open plek. Even verder kom je op een T-kruispunt: je slaat hier linksaf in de brede zandweg en je volgt gewoon tot in het

gehucht Achterste Brug, een kilometer verder.

In het gehucht sla je rechtsaf in de klinkerstraat. Bij het einde van de huizen ga je rechtdoor over een veldweg. Snel sla je linksaf in de eerste zijweg. Bij een eerste zijweg rechts ga je nog verder rechtdoor en de tweede zijweg rechts neem je wel. Bij de bosrand laat je een pad links liggen en enkele meters verder zwenk je naar rechts, in een pad langs een gracht en langs de bosrand. Je bevindt je nu op een wandelnetwerk, bewegwijzerd met gele pijlen op groene achtergrond. Bij de splitsing aan het einde van het bos links sla je linksaf in een bosweg richting Dommeldal. Deze mooie weg brengt je bij de Dommel die je naar links volgt. Je volgt de oever door de weiden en je wordt hier over de prikkeldraden geholpen door vele overstapjes. Meer dan een kilometer verder kom je uit bij een rijweg. Voor het vervolg van de wandeling moet je straks naar rechts over de rijweg.

Bij de brug is er een instapplaats voor kanovaarders op de Dommel en je vindt er picknickbanken. Kijk je niet op een kilometertje, dan kan je hier de basiswandeling tijdelijk verlaten en het dorp Borkel bezoeken. Hiervoor volg je het bewegwijzerd pad langs de linkeroever van de Dommel verder. Je ziet de kerk en de windmolen van Borkel al snel liggen. In Borkel zijn er verschillende mogelijkheden tot verpozing en bevoorrading. Na het bezoek aan Borkel keer je langs dezelfde weg terug naar de instapplaats voor kano's.

Al dan niet na een bezoek aan Borkel, volg je de rijweg over 800 meter. Dit gedeelte is minder aangenaam en uiteraard stap je in het gras naast de weg. Links zie je de kerk en de windmolen van Borkel mooi liggen. Net voor de tweede boerderij aan de rechterkant van de weg verlaat je de rijweg en je slaat rechtsaf in een rechthoekige en brede veldweg. Verder wordt de weg een mooie dreef tussen grachten. Op de T-splitsing 850 meter verder sla je rechtsaf, een pad langs een gracht. Je wandelt nu op de grens. Even voorbij de plaats waar zich naar rechts een dreef aftakt, ga je naar links in de grasweg. Links van je akkers en rechts van je de natte weiden langs de Dommel. Op het volgend kruispunt linksaf in een veldweg en tweehonderd meter verder rechtsaf in een veldweg. De mooie weg tussen hagen en struiken brengt je bij een kruispunt. Sla hier rechtsaf. Waar de weg doodloopt op de grens en op een weide, sla je linksaf in een smal pad langs de afsluiting van de weide. Je komt voorbij de mooie grensnaal nummer 182. Even voorbij de grensnaal moet je even een grachtje door en je staat bij de rand van een bosje met links van je een akker. De route gaat hier verder rechtdoor, langs de rand van de akker, maar als je even naar rechts loopt door het bosje kom je bij een leuk verborgen plaatsje aan de Dommel.

Volg de rand van de akker, eerst rechtdoor en wat verder naar links: een grachtje over, links langs een grotere gracht, rechts de gracht over en rechts houden. Je vindt hier een mooie dreef tussen grachten. Volg deze weg meer dan een kilometer lang. Onderweg is er een keer een zijweg links die je niet neemt. Als je het asfaltwegje even naar rechts volgt, kom je bij de Stenen Brug over de Dommel, maar voor het vervolg van de wandeling steek je het asfaltwegje gewoon over. De veldweg brengt je op een andere berijdbare veldweg die je naar rechts volgt. Na een haakse bocht naar links ga je rechtdoor: je laat twee zijwegen rechts liggen en je stapt in de richting van een naaldbos.

Bij het bos volg je even het geasfalteerde fietspad naar links maar reeds na 50 meter verlaat je het fietspad en je slaat rechtsaf met een bewegwijzerd wandelpad. Een beekje over en verder volgen langs de bosrand. Bij het einde van de akker aan je linkerhand kom je op een grasweg. Voor een mooie picknickplaats moet je even naar links maar voor het vervolg van de wandeling steek je de grasweg gewoon over. Je volgt schuinrechts het pad dat langs de rand van een donker dennenbos loopt. Bij de bosrand met voor je weiden en links voor je een boerderij sla je rechtsaf in een pad langs de bosrand. Goed uitkijken hier want zeer snel, na enkele tientallen meters reeds, neem je rechts het smalle pad dat het bos inloopt. Het pad loopt langs de rand van het Turfven en brengt je op een bredere grasweg. Linksaf op deze grasweg. Op een kruispunt bij het einde van het ven links steek je een bosweg over en je volgt een smaller bospad. Onderweg ontvang je op een plaats twee wegen van links maar je volgt het pad verder. Je komt uit op een straat in een woonwijk. Je slaat hier rechtsaf en je volgt de weg.

Na 400 meter sla je op het kruispunt linksaf in de Broeseinderweg. Net voor de boerderij aan de rechterkant van de weg sla je rechtsaf en onmiddellijk weer rechtsaf: je stapt in een mooie eikendreef. Bij de rand van bebost veengebied ga je links door de voetgangerssluis. Volg het pad tussen veen rechts en grasland links. Het brengt je weer bij de Dommel. Linksaf langs de rivier, je hebt nog anderhalve kilometer te gaan.

